

Informacja nt. rozwoju społeczno – gospodarczego Aglomeracji Opolskiej

Monitoring wskaźników zapisanych
w Programie Rozwoju Gospodarczego
do 2020 roku

Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska

Opole, luty 2017 rok

2015 ROK

Spis treści

Informacja nt. rozwoju społeczno – gospodarczego Aglomeracji Opolskiej	2
Monitoring wskaźników zapisanych w Programie Rozwoju Gospodarczego do 2020 roku	2
Ogólna informacja na temat Aglomeracji Opolskiej.....	3
Bezrobocie.....	9
Budżet gmin Aglomeracji Opolskiej	11
Analiza wyników ankiet gospodarczych	14
Aglomeracja Opolska na tle innych obszarów funkcjonalnych	16
– analiza porównawcza 2012-2015r.	16
Potencjał demograficzny.....	16
Potencjał gospodarczy.....	18
Wybrane dane statystyczne dotyczące Aglomeracji Opolskiej w rozbiu na gminy	23
Spis tabel	31

Zgodnie z zaleceniami zapisanymi w *Programie Rozwoju Gospodarczego Aglomeracji Opolskiej (dalej PRG AO)*, w rozdziale *Tryb i zasady prowadzenia monitoringu*, w lutym 2017r., na podstawie analizy statystyki publicznej w niniejszym opracowaniu uzupełniony został katalog wskaźników o dane za 2015r. Wszystkie dane opisują stan na 31.12.2015r. Dla porównania i możliwości analizy pozostawiono wartości dla roku bazowego (2013) oraz roku poprzedzającego rok sprawozdawczy (2014).

Dane źródłowe zostały zaczerpnięte z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Biuletynów Informacji Publicznej Powiatowych Urzędów Pracy w Opolu i Krapkowicach. Informacja za 2015 rok została wzbogacona o informacje nt. rozwoju gospodarczego gmin należących do Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska zaczerpnięte od naszych partnerów.

Niniejsza *Informacja* składa się z czterech części. Pierwszy rozdział został poświęcony analizie społeczno – gospodarczej Aglomeracji Opolskiej, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na rynku pracy. W celu zapewnienia porównywalności agregowanych danych, do monitorowania zastosowano zbiór wskaźników zapisanych w PRG AO. Dla zobrazowania tendencji i sił zamieszczono zbiorczą tabelę.

W drugiej części materiału zaprezentowano informację nt. sytuacji budżetowej w sektorze gmin oraz wpływ wielkości przedsiębiorstw oraz rodzaju wykonywanej działalności na wysokość dochodów gminy. Ponadto zawarto w niej analizę wyników ankiety gospodarczej przeprowadzonej z przedstawicielami 21 samorządów.

W kolejnym rozdziale przeprowadzona została analiza porównawcza sytuacji społeczno – gospodarczej Aglomeracji Opolskiej, Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wartości wskaźników zostały także skonfrontowane z wartościami uśrednionymi dla całej Polski.

W ostatniej części dokumentu zostały zamieszczone tabele z uprzednio analizowanymi miernikami w rozbiciu na poszczególne gminy Aglomeracji Opolskiej dające możliwość dokonania porównań w obrębie samego Stowarzyszenia.

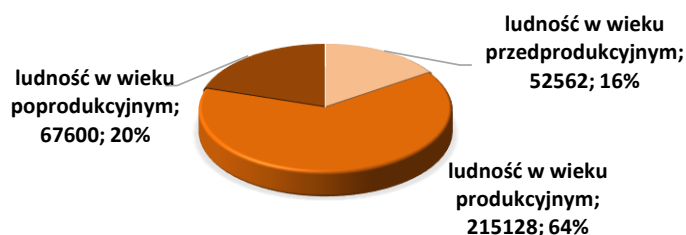
Wielotorowe podejście do analizowanych wskaźników ułatwia obserwację kondycji społeczno – gospodarczej Aglomeracji Opolskiej na przestrzeni lat. Pozwala także obserwować zmiany wewnątrz samej AO i porównać tempo oraz kierunki zmian w Aglomeracji na tle całego kraju, jak i innych obszarów funkcjonalnych.

Ogólna informacja na temat Aglomeracji Opolskiej

Aglomerację Opolską w 2015 roku zamieszkiwało 335 290 osób. Jest to o 1134 mieszkańców mniej, a niżeli w roku 2014. Ubytek ten stanowi 0,34% populacji AO. Ogólna liczba ludności AO jest kształtowana poprzez ruch naturalny i migracje wewnątrz kraju oraz zagraniczne. Zmniejszenie się w 2015 r. liczby ludności było spowodowane ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów) oraz ujemnym saldem migracji. W wyniku większej niż w roku poprzednim liczby zgonów oraz spadku liczby urodzeń przyrost naturalny po raz kolejny przyjmował wartość ujemną (-1). Brak zastępowalności pokoleń przy jednoczesnej migracji poza granice Opolszczyzny przyczynia się do depopulacji województwa, a co za tym stoi Aglomeracji Opolskiej. Niemniej, w porównaniu z wartością tego współczynnika dla całego województwa (-2,2) Aglomeracja nadal prezentuje stabilniejszą sytuację w ruchu ludności. Największy ubytek w liczbie ludności odnotowano w Opolu (-643) i gminach miejsko - wiejskich Krapkowice (-104), Lewin Brzeski (-90) i Ozimek (-99), a największy wzrost liczby mieszkańców zanotowano w gminach Turawa (77), Chrzastowice (64) oraz Dąbrowa (42).

Niepokojąca jest wartość współczynnika obciążenia demograficznego dla Aglomeracji Opolskiej¹ przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wynosi on 56 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym - jest to o 2 osoby więcej niż miało to miejsce w 2014 roku. To gwałtowna zmiana. Najbardziej istotne przemiany dotyczą rozkładu tego wskaźnika na wskaźniki cząstkowe, tj. na wiek przedprodukcyjny i poprodukcyjny. Zgodnie z informacjami GUS znacząco wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym (31,5 os. na 100 os. w wieku produkcyjnym), a maleje liczba osób do 18 roku życia (24,4 na 100 os. w wieku produkcyjnym). To kolejny wskaźnik alarmujący o tym, że w najbliższych latach w wiek produkcyjny wstąpi mniej młodych osób niż w latach ubiegłych. Taka sytuacja wzmacnia tworzący się rynek pracownika i stawia przed podmiotami gospodarczymi oraz samorządami terytorialnymi wyzwanie inwestycji w innowacyjne rozwiązania produkcyjne i technologiczne. A to z kolei powoduje konieczność specjalizacji, doksztalcania i rozwoju kompetencji wśród osób poszukujących pracy. Zmiany demograficzne powodują ewolucję w rozwoju gospodarczym podmiotów z naszego regionu.

Rysunek 1. Ludność Aglomeracji Opolskiej według ekonomicznych grup wieku

¹ osoby w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym

Tab.1 Wskaźniki dot. rozwoju Aglomeracji Opolskiej wraz z trendami i siłami

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa 2013	Źródło danych	Częstotliwość monitoringu	Wartość wskaźnika w 2014r.	Wartość wskaźnika w 2015r.	Trend W 2015r.	Wartość docelowa 2021
1.	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	Osoba/100 osób w wieku produkcyjnym	12,59	GUS	Pomiar roczny	12,66	12,76	Wzrostowy ↑	Wzrost o 0,1%
2.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w sektorze prywatnym - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Podmioty	2 806	GUS	Pomiar roczny	2 649	2596	Spadkowy ↓	Wzrost o 1%
3.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w sektorze prywatnym - spółki handlowe	Podmioty	306	GUS	Pomiar roczny	219	Brak danych	Brak danych	Wzrost o 1%
4.	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON	Podmiot/1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	176	GUS	Pomiar roczny	179	183	Wzrostowy ↑	Wzrost o 0,1%
5.	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON	Podmiot /10 000 mieszkańców	1 151,6	GUS	Pomiar roczny	1 159,8	1170,7	Wzrostowy ↑	Wzrost o 1%

6.	Poziom wynagrodzeń w stosunku do średniej krajowej	%	92,7	GUS	Pomiar roczny	94,4	94,63	Wzrostowy ↑	Wzrost o 0,5%
7.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	6,4	GUS	Pomiar roczny	5,5	5,6	Spadkowy ↓	Spadek o 1%
8.	Odsetek osób bezrobotnych do 24 roku życia	%	14,19	PUP-y/GUS	Pomiar roczny	12,96	11,63	Spadkowy ↓	Spadek o 1%
9.	Liczba funkcjonujących turystycznych obiektów noclegowych	Obiekt/1 000 mieszkańców	0,14	GUS	Pomiar roczny	0,12	0,16	Wzrostowy ↑	Wzrost o 1%
10.	Liczba udzielonych noclegów	Osoba	100 699	GUS	Pomiar roczny	113 100	134 091	Wzrostowy ↑	Wzrost o 5%
11.	Średnia wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	zł/1 mieszkańca	58 327,73	GUS	Pomiar roczny	brak danych	59 649,85	Wzrostowy ↑	Wzrost o 5%
12.	Liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych, Liczba uczniów w technikach (suma)	Osoba	6 165	GUS	Pomiar roczny	6 234	6 005	Spadkowy ↓	Wzrost o 1%
13.	Zameldowania z zagranicy	Osoba	184	GUS	Pomiar roczny	201	186	Spadkowy ↓	Wzrost o 5%

W Aglomeracji Opolskiej w 2015 roku funkcjonowały 39 254 podmioty gospodarcze, co stanowiło 39,1% wszystkich podmiotów w województwie opolskim. W trakcie roku 2596 osób fizycznych zarejestrowało działalność w rejestrze REGON. Liczba podmiotów zwiększyła się względem roku poprzedniego o 233 podmioty. Najwięcej zmian zaszło w liczbie mikroprzedsiębiorstw (0-9 pracowników), ich liczba wzrosła o 242 firmy. Z kolei liczba małych i średnich podmiotów zmniejszyła się o 9 zakładów pracy. Liczba dużych podmiotów (powyżej 249 pracowników) pozostała na niezmiennym poziomie 40. Tabela nr 2 wskazuje gminy, w których liczba podmiotów w ramach poszczególnych kategorii przyjmuje największe wartości. Miernikiem pozwalającym na dokonanie porównań, który określa aktywność gospodarczą mieszkańców jest liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON przypadająca na 10 tys. osób. Od początku monitorowanego okresu jego wartość ma tendencję wzrostową i w porównaniu z rokiem bazowym (2013 r.) wzrosła o 1,7% (1 170,7). Wartość osiągnięta przez Aglomerację Opolską po raz kolejny klasyfikuje ją znacznie powyżej średniej krajowej (wartość dla całego kraju – 1 088,7 podmiotów). Analogiczna sytuacja występuje w przypadku wskaźnika przedstawiającego liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym. Średnia dla Aglomeracji (12,76) pomimo trudnej sytuacji związanej z depopulacją jest wyższa od średniej krajowej (12,38) oraz średniej wojewódzkiej (11,25). Najwyższy poziom osób prowadzących działalność w przeliczeniu na ludność w wieku produkcyjnym jest w Opolu (17,80), gminie Komprachcice (13,25) oraz gminie Łubniany (12,66). Niemniej spoglądając na dynamikę wzrostu² obu wskaźników można zauważyć, że są one stosunkowo niskie, a potrzeby Aglomeracji w tym obszarze są znacznie większe. Gospodarka obszaru wymaga intensywnego stymulowania w kolejnych latach. Zahamowanie, a nawet regres roczny może wpłynąć niekorzystnie na konkurencyjność rynku wewnętrznego i jego splotenie, co w konsekwencji może wymusić skuteczniejsze i bardziej efektywne konkurowanie rynku Aglomeracji Opolskiej z rynkami innych obszarów funkcjonalnych.

Z kolei tabela nr 3 wskazuje mierzalne i porównywalne wartości dotyczące liczby podmiotów w ramach poszczególnych kategorii przedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy. Miasto Opole wyraźnie przoduje w każdej z kategorii. Co wskazuje na wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz na lokowanie największych podmiotów w stolicy województwa.

² tempo wzrostu /spadku w badanym czasookresie

Tabela 2. Udział przedsiębiorstw wg. wielkości w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. Gminy osiągające najwyższe wartości w ramach poszczególnych kategorii.

Mikro podmioty		Małe pomioty		Średnie podmioty		Duże podmioty	
Nazwa gminy	Wartość %	Nazwa gminy	Wartość %	Nazwa gminy	Wartość %	Nazwa gminy	Wartość %
Turawa	97,3	Gogolin	5,0	Gogolin	1,3	Opole	0,1
Komprachcice	97,3	Izbicko	4,9	Dobrzeń Wielki	1,3	Tarnów Opolski	0,1
Walce	97,2	Murów	4,8	Krapkowice	1,1	Ozimek	0,1
Niemodlin	96,8	Tarnów Opolski	4,7	Tułowice	1,0	-	-

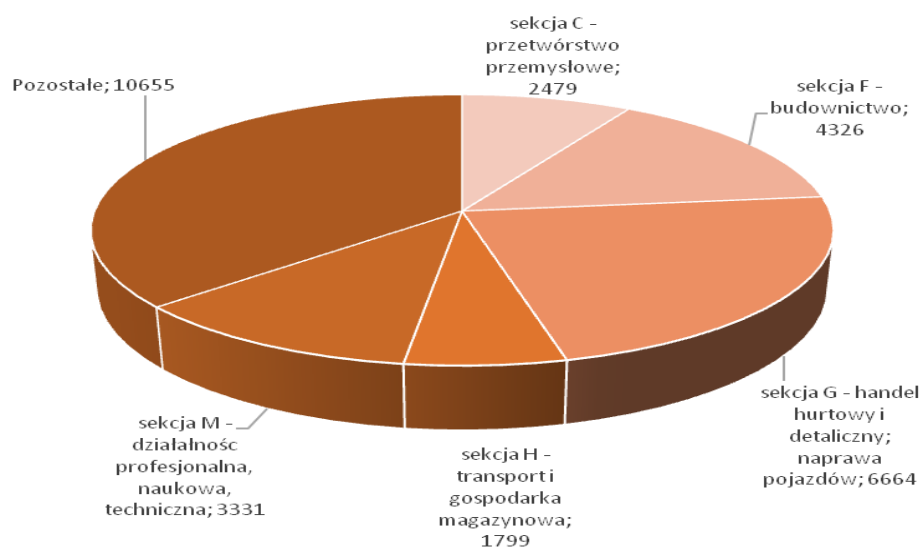
Tabela 3. Liczba przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Mikro podmioty		Małe pomioty		Średnie podmioty		Duże podmioty	
Nazwa gminy	Wartość	Nazwa gminy	Wartość	Nazwa gminy	Wartość	Nazwa gminy	Wartość
Opole	166,70	Opole	5,57	Opole	1,36	Opole	0,25
Niemodlin	106,51	Tułowice	4,18	Dobrzeń Wielki	1,24	-	-
Komprachcice	100,35	Dobrzeń Wielki	3,92	Krapkowice	0,99	-	-

Analiza podmiotów gospodarczych według sekcji PKD przynosi potwierdzenie, że sekcje kluczowe w rozwoju gospodarki Aglomeracyjnej pokrywają się w pełni z wiodącymi sekcjami dla województwa i kraju. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych przez osoby fizyczne prowadzi działalność w następujących obszarach:

- sekcja F – budownictwo
- sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów
- sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa, techniczna
- sekcja C - przetwórstwo przemysłowe

Rysunek 2 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007

W 2015 roku, w okresie styczeń - grudzień w całym województwie opolskim, w porównaniu z rokiem ubiegłym zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw o ponad 1,6%. Wzrost nastąpił w sekcjach m.in. przetwórstwie przemysłowym (o 3,2%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 10,6%), w informacji i komunikacji (o 2,6%) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,7%). W pozostałych sekcjach odnotowano spadek³.

Pozytywnym bodźcem dla gospodarki jest również **rosnący poziom wynagrodzeń** na terenie AO (94,64%), w stosunku do średniej wynagrodzeń w kraju. Średni poziom płac pozostaje poniżej średniej dla całego kraju, ale tendencja wzrostowa świadczy o rosnących perspektywach dla pracowników pozostających na rodzimym rynku pracy.

Niższy koszt utrzymania pracowników może skłaniać przedsiębiorców do lokowania inwestycji w Aglomeracji Opolskiej zatem gminy naszego obszaru funkcjonalnego stają przed wyzwaniem umożliwienia firmom zastosowania szeregu zachęt pozapłacowych w celu przyciągnięcia nowych pracowników z całego województwa do tworzonych miejsc pracy.

Podmioty gospodarcze z terenu Aglomeracji Opolskiej od lat ponoszą **wysokie nakłady na zakup nowych środków trwałych**, w tym ulepszenie istniejących obiektów majątku trwałego, które pozwalają na tworzenie miejsc pracy, postęp technologiczny i stały rozwój. Aktualnie na jednego mieszkańca Aglomeracji Opolskiej wartość środków trwałych przedsiębiorstw z terenu AO wynosi 59 965 zł, co stanowi wartość o ponad 1300 zł wyższą aniżeli w roku bazowym (2013). Tylko w ostatnim roku poniesione nakłady inwestycyjne wynosiły 4 026 640 000 zł. Taka sytuacja, w sposób pośredni, może

³ Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2015 roku, Wojewódzki Urząd Pracy, Opole 2016 r.

być pewną barierą wejścia na rynek dla nowych, a w szczególności młodych przedsiębiorstw i skutkować koniecznością konkurencji z podmiotami, które posiadają wolne środki pieniężne i stabilną pozycję na rynku. Niemniej utrzymanie tendencji wzrostowej w tym obszarze może wpłynąć korzystnie na rozwój gospodarczy Aglomeracji Opolskiej. W szczególności dotyczy to branży związanej z IT oraz branży kreatywnej, gdzie mniejsze znaczenie ma infrastruktura bądź wyposażenie w środki trwałe, a wartość podmiotu jest definiowana kompetencjami i kreatywnością kadry, zdolnościami i umiejętnościami do kreowania nowych i innowacyjnych produktów oraz usług.

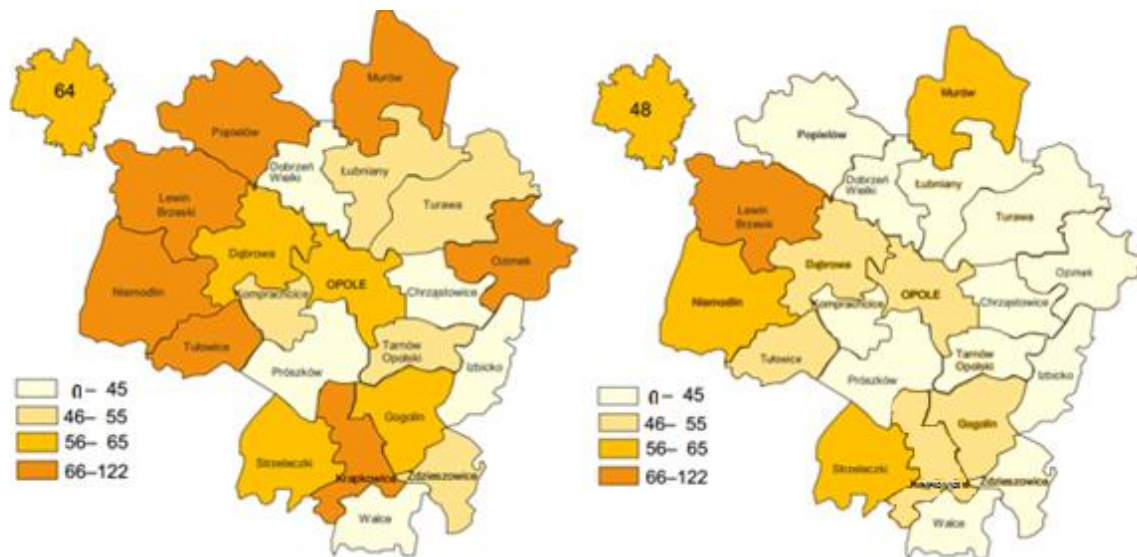
Bezrobocie

Na koniec 2015 roku, na obszarze Aglomeracji Opolskiej było zarejestrowanych 10 514 osób bezrobotnych i liczba ta była niższa od uzyskanej z końcem roku 2014 roku o 1 468 osób (spadek o 14%). Bezrobotni z obszaru Aglomeracji Opolskiej zarejestrowani w urzędach pracy stanowili jedynie 2,69% wszystkich aktywnych zawodowo w województwie opolskim. Wśród populacji Aglomeracji Opolskiej bezrobotni stanowili w 2015 roku 3,1% ludności w wieku produkcyjnym, co oznacza spadek wartości o 0,5 punktu procentowego względem roku 2014. Według Danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy 87,2 % osób bezrobotnych w województwie pozostaje bez prawa do zasiłku.⁴

Cechą endemiczną Aglomeracji Opolskiej jest zróżnicowanie terytorialne zjawiska bezrobocia. Wyższe wartości dotyczące bezrobocia odnotowuje się w zachodnich i południowych gminach AO. Dobra sytuacja cechuje „rdzeń wewnętrzny” Aglomeracji, otaczający stolicę województwa. Najwyższy wskaźnik liczby bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym w 2015 roku zanotowano w gminie Lewin Brzeski (74 os.) oraz w gminach Niemodlin (65 os.), Strzeleczy (59 os.), Murów (56 os.) oraz Krapkowice (55 os.). Najniższa wartość wskaźnika została zanotowana w gminie Izbicko, gdzie liczba bezrobotnych wyniosła 27 osób na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Równie niskie wartości osiągnęły gminy Prószków (33,2), Dobrzeń Wielki (34,3), Łubniany (37,3). Analizowany wskaźnik znacząco się poprawił względem 2013 roku, kiedy wszystkie gminy zachodniej części Aglomeracji borykały się z problemem wysokiej liczby bezrobotnych. Wówczas analogiczny układ miała mapa ludności gmin korzystających z pomocy społecznej.

⁴ Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2015 roku, Wojewódzki Urząd Pracy, Opole 2016 r.

Rysunek 3 . Bezrobotni zarejestrowani na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2013 i 2015 roku

Malejący poziom bezrobocia może świadczyć o dobrej kondycji aglomeracyjnej gospodarki, rosnącej stopie życiowej ludności oraz o tworzącym się rynku pracownika. Obniżenie poziomu bezrobocia może również korzystnie wpłynąć na wysokość oferowanego wynagrodzenia za pracę. Z drugiej strony dalsze obniżanie stopy bezrobocia może zmniejszyć siłę i możliwości zaspokojenia nowych miejsc pracy poprzez ograniczony dostęp do potencjalnych kadr. Zadaniem dla samorządów jest monitorowanie i wpływ na stabilność sytuacji gospodarczej poprzez zwiększanie konkurencyjności rynku pracy w swoich gminach.

Analiza wskaźników dotyczących skali i poziomu bezrobocia wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (na potrzeby niniejszej analizy badano osoby do 24 r. ż.) wskazuje, że na terenie Aglomeracji Opolskiej sytuacja jest trudna. 11,63% osób pozostających bez pracy stanowią ludzie młodzi, do 24 roku życia. Niemniej, należy wspomnieć, że wartość wskaźnika w obszarze funkcjonalnym jest niższa aniżeli wartość dla kraju czy województwa.

Osoby młode, w tym te w trakcie nauki w szkołach ponadgimnazjalnych należy motywować do podejmowania pracy, dalszej nauki lub zakładania własnej działalności. W przeciwnym razie tendencja może się pogłębiać. Na terenie województwa opolskiego 14% młodzieży do 24 r. ż. jest zarejestrowanych jako bezrobotni, co oznacza, że nie budują oni swojego doświadczenia zawodowego. Aż 4 231 osób spośród 5 079 bezrobotnych z analizowanej grupy wiekowej nie podjęło jeszcze nigdy zatrudnienia. W przyszłości może to skutkować osłabieniem ich pozycji na rynku pracy. Z roku na rok maleje liczba uczniów szkół zawodowych. W sposób bezpośredni wiąże się to ze spadkiem liczby ludności „w wieku ponadgimnazjalnym”. W roku sprawozdawczym o 113 zmalała liczba uczniów szkół zawodowych, jednocześnie liczba absolwentów względem roku ubiegłego wzrosła o 141 i wynosiła 551 osób. Na obszarze Aglomeracji o 5 zmniejszyła się liczba oddziałów w szkołach

zawodowych. Niemniej samorządy znają wagę dobrze i specjalistycznie wykształconego absolwenta szkoły zawodowej, dlatego w placówkach prowadzone są liczne projekty wzmacniające kompetencje kluczowe uczniów.

Budżet gmin Aglomeracji Opolskiej

W ramach tegorocznej Informacji z realizacji Programu Rozwoju Gospodarczego gminy należące do stowarzyszenia zostały poproszone o podanie informacji na temat:

- a) wielkości budżetu gmin w 2015 roku;
- b) wysokości dochodów podatkowych budżetu gmin z tytułu podatku PIT w 2015 r.;
- c) wysokości dochodów podatkowych budżetu gmin z tytułu podatku CIT w 2015 r.

W oparciu o pozyskane informacje została przeprowadzona krótka analiza budżetów gmin Aglomeracji Opolskiej. Ponadto posiłkując się danymi z GUS oszacowane zostały wartości wskaźników dotyczące:

- a) wielkości budżetu na 1 mieszkańca gminy;
- b) wysokości dochodów podatkowych budżetu gminy z tytułu podatku PIT w 2015 r. /1 mieszkańca w wieku produkcyjnym;
- c) wysokości dochodów podatkowych budżetu gminy z tytułu podatku CIT w 2015 r. /podmiot gospodarczy w gminie.

Wszystkie uzyskane informacje zostały przedstawione w tabelach nr 4 i 5. W 2015 roku łączna wysokość budżetów gmin należących do Aglomeracji Opolskiej wyniosła 1 309 162 347,34 zł, z czego 24,89% stanowi łączna wysokość budżetów gmin miejsko – wiejskich (325 809 282,62 zł), a wysokość budżetu Opola stanowi 48,90 % ogółu budżetów (640 242 715,23 zł).

Rysunek 4. Wysokość budżetów gmin w 2015r.

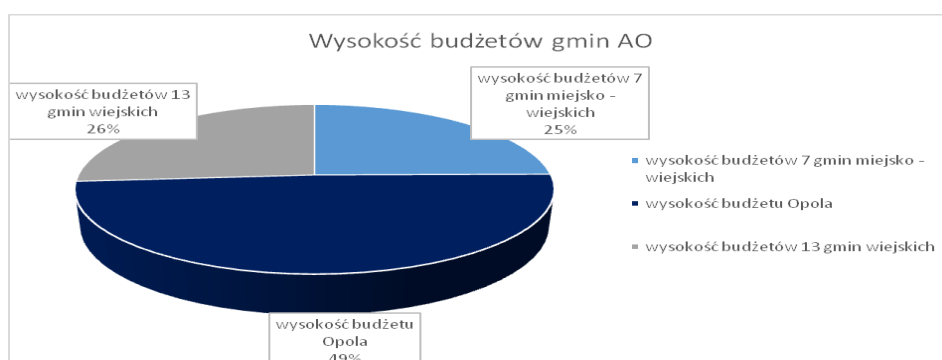

Tabela 4. Wysokość budżetów gmin Aglomeracji Opolskiej oraz wybrane składowe.

Nazwa Gminy	wysokość budżetu gminy w 2015r.	wysokość dochodów podatkowych budżetu gminy z tytułu podatku PIT w 2015 r.	wysokość dochodów podatkowych budżetu gminy z tytułu podatku CIT w 2015 r.
Chrzastowice	17 404 701,26 zł	4 385 151,00 zł	98 516,67 zł
Dąbrowa	26 699 336,40 zł	6 112 466,00 zł	172 302,66 zł
Dobrzeń Wielki	72 180 397,76 zł	13 799 785,51 zł	2 981 112,51 zł
Gogolin	54 148 565,82 zł	6 957 964,08 zł	1 804 409,26 zł
Izbicko	14 733 719,24 zł	2 106 570,00 zł	94 591,54 zł
Komprachcice	29 176 265,52 zł	8 264 143,00 zł	8 264,35 zł
Krapkowice	67 945 464,18 zł	14 094 150,00 zł	1 356 023,67 zł
Lewin Brzeski	38 260 638,59 zł	5 925 157,00 zł	55 680,99 zł
Łubniany	29 531 880,75 zł	6 293 809,00 zł	224 080,09 zł
Murów	17 334 958,64 zł	2 407 601,00 zł	113 128,57 zł
Niemodlin	39 547 901,62 zł	6 826 525,00 zł	167 342,57 zł
Opole	640 242 715,23 zł	161 021 849,00 zł	12 530 540,00 zł
Ozimek	52 032 762,37 zł	11 111 016,00 zł	601 392,26 zł
Popielów	24 030 448,34 zł	3 302 591,00 zł	33 632,85 zł
Prószków	28 025 443,12 zł	5 689 288,00 zł	168 843,77 zł
Strzeleccki	25 017 752,33 zł	3 054 066,00 zł	41 248,54 zł
Tarnów Opolski	29 649 920,77 zł	5 057 229,00 zł	378 325,04 zł
Tułowice	15 172 082,65 zł	2 783 062,00 zł	29 096,51 zł
Turawa	26 078 655,92 zł	6 461 943,00 zł	56 926,49 zł
Walce	16 100 229,91 zł	1 672 176,00 zł	63 565,23 zł
Zdzieszowice	45 848 506,92 zł	10 665 755,00 zł	1 237 693,61 zł
SUMA dla AO	1 309 162 347,34 zł	287 992 296,59 zł	22 216 717,18 zł

Mierzalnym wyznacznikiem realnej siły budżetu gminy jest informacja na temat wysokości budżetu przypadającego na jednego mieszkańca gminy. Pośród gmin wiejskich zdecydowany prym w 2015 roku wiodła Gmina Dobrzeń Wielki, której aż 4960 zł z budżetu przypadało na jednego mieszkańca. Kolejną gminą w zestawieniu jest Gmina Strzeleccki (3369,39zł), a następnie Murów (3149,52 zł). Te gminy osiągnęły wyższą wartość wskaźnika, aniżeli wszystkie gminy miejsko – wiejskie,

za wyjątkiem Gogolina (4960,17 zł). Wielkość budżetu przypadająca na jednego mieszkańca w mieście Opolu wynosi aż 5383,31 zł. Najniższą wartość osiągnęła gmina Komprachcice (2 553,51 zł). Powyższy wskaźnik pozwala na obiektywne porównanie budżetów gmin. Natomiast realne wartości budżetów i dochodów z tytułu podatków PIT oraz CIT nie są tożsame i nie odzwierciedlają w pełni wyników gmin osiągniętych w powyższym zestawieniu. Do budżetów gmin w 2015 roku wpłynęło 287 9922 296,59 zł z tytułu podatku PIT oraz 22 216 717,18 podatku CIT, co odpowiednio składa się na 17 % i 1,7% budżetów gminy.

Wpływy z tytułu podatku PIT największą składową budżetu stanowią w gminach Komprachcice (28,3%), Chrzastowice (25,2%), Opole (25,15%) oraz Turawa (24, 8%). Z kolei wpływy z tytułu podatku CIT w zdecydowanie mniejszy sposób zasilają budżety gmin. Najwyższe wpływy odnotowały budżety gmin: Dobrzeń Wielki(4,1%), Gogolin (3,33%) oraz Zdzeszowice (2,7%).

Tabela 5. Wartości wybranych wskaźników budżetowych

Nazwa Gminy	wielkość budżetu na 1 mieszkańca	wysokość dochodów podatkowych budżetu gminy z tytułu podatku PIT w 2015 r. /1 mieszkańca w wieku produkcyjnym	wysokość dochodów podatkowych budżetu gminy z tytułu podatku CIT w 2015 r. /podmiot gospodarczy w gminie
Chrzastowice	2 553,51 zł	982,56 zł	150,41 zł
Dąbrowa	2 771,94 zł	960,32 zł	186,47 zł
Dobrzeń Wielki	4 960,17 zł	1 421,19 zł	2 200,08 zł
Gogolin	4 354,18 zł	850,09 zł	2 064,54 zł
Izbicko	2 721,91 zł	598,63 zł	244,42 zł
Komprachcice	2 625,89 zł	1 130,99 zł	7,21 zł
Krapkowice	2 935,26 zł	956,51 zł	620,89 zł
Lewin Brzeski	2 876,96 zł	690,34 zł	43,84 zł
Łubniany	3 046,09 zł	988,50 zł	229,59 zł
Murów	3 149,52 zł	669,34 zł	286,40 zł
Niemodlin	2 947,60 zł	790,84 zł	113,30 zł
Opole	5 383,31 zł	2 182,67 zł	605,75 zł
Ozimek	2 629,78 zł	843,98 zł	418,80 zł
Popielów	2 971,86 zł	632,68 zł	52,80 zł
Prószków	2 853,04 zł	899,78 zł	187,19 zł
Strzeleczyki	3 369,39 zł	623,66 zł	95,26 zł
Tarnów Opolski	3 091,11 zł	797,42 zł	534,36 zł
Tułowice	2 886,07 zł	824,61 zł	57,96 zł
Turawa	2 667,35 zł	1 013,32 zł	62,15 zł
Walce	2 900,94 zł	459,26 zł	198,02 zł
Zdzeszowice	2 858,39 zł	1 010,78 zł	1 156,72 zł
Średnia dla AO	3 904,57 zł	1 338,70 zł	565,97 zł

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z gmin Aglomeracji Opolskiej

W trakcie prac nad informacją gminy zostały poproszone o uzupełnienie trzy-pytaniowej ankiety nt. konkurencyjności gmin, ich barier oraz atutów gospodarczych. Gminy odpowiadając na każde z pytań mogły wybrać maksymalnie cztery spośród rozległej kafeterii odpowiedzi.

Poniżej zostały przedstawione wnioski z przeprowadzonej analizy.

1. Osoby udzielające odpowiedzi na pytanie: *Jakie czynniki zewnętrzne decydują o konkurencyjności przedsiębiorstw i rynku w Państwa gminie?* uznały, że do najważniejszych czynników należą:
 - a) Rozwinięta infrastruktura (13 odpowiedzi)
 - b) Dostęp do rynków zbytu (8 odpowiedzi)
 - c) Dostęp do kapitału ludzkiego o wysokich kwalifikacjach (7 odpowiedzi)

Żaden respondent nie uznał za istotne w podnoszeniu konkurencyjności jego gminy instytucji otoczenia biznesu oraz dostępu do kapitału. Nisko zostały ocenione wpływy istnienia klastrów (1 głos), prowadzona polityka regionalna (1 głos) oraz współpraca JST z jednostkami naukowymi (2 głosy).

2. Przedstawiciele gmin, w pytaniu dotyczącym czynników wewnętrznych decydujących o konkurencyjności przedsiębiorstw i rynku w gminach wskazali, że do najważniejszych z nich należą:
 - a) Profil produkcji prowadzonej w gminach (14 odpowiedzi)
 - b) Wysoka jakość produktów (12 odpowiedzi)
 - c) Silne marki (znak towarowy) (8 odpowiedzi)

Jednocześnie za najmniej ważne czynniki decydujące o konkurencyjności przedsiębiorstw z obszaru gmin należą posiadane patenty (1 odpowiedź), dostęp do kapitału, wprowadzone systemy zarządzania zasobami w przedsiębiorstwach oraz kooperacja przedsiębiorstw – sieciowanie).

W ostatnim pytaniu respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczące barier konkurencyjności występujących w gminie. **Jako największą barierę aż 11 gmin uznało regulacje prawne i biurokrację, kolejne 8 wskazało na braki wykwalifikowanej siły roboczej, oraz ograniczony dostęp do kapitału (5 gmin).**

Tabela 6. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród gmin Aglomeracji Opolskiej

Jakie czynniki zewnętrzne decydują o konkurencyjności przedsiębiorstw i rynku w Państwa gminie?													
dostęp do tanich surowców	dostęp do unikalnych surowców	dostęp do rynków zbytu	zasoby tańszej siły roboczej	dostęp do kapitału ludzkiego o wysokich kwalifikacjach	rozwinięta infrastruktura	instytucje otoczenia biznesu	powiązania kooperacyjne	rozwinięte sieci współpracy (np. klastry)	współpraca z jednostkami naukowymi	dostęp do kapitału	napiw kapitału zagranicznego	skuteczna polityka regionalna	inne, jakie
5	3	8	4	8	13	0	6	1	2	0	5	1	3
Inne:													
położenie gminy													
ulgi SSE													
dogodne tereny inwestycyjne													
Jakie czynniki wewnętrzne decydują o konkurencyjności przedsiębiorstw i rynku w Państwa gminie?													
silne marki (znak towarowy)	profil produkcji	wdrażanie postępu naukowo-technologicznego	innowacyjność	posiadane patenty	majątek trwały	dostęp do kapitału	rentowność sprzedaży	niskie koszty funkcjonowania	systemy zarządzania zasobami	wysoka jakość produktów	wysokie kompetencje menedżerów	sieciowanie (kooperacja przedsiębiorstw)	inne, jakie
8	14	5	7	1	4	2	4	4	2	12	4	2	1
Inne:													
100% powierzchni gminy objęta jest planami zagospodarowania przestrzennego													
Jakie bariery konkurencyjności występują na Państwa gminie?													
infrastruktura	niski popyt/brak zamówień (niskie obroty)	zbyt wysokie podatki oraz opłaty lokalne	niski poziom wykorzystywanej nowoczesnej technologii	niski poziom inwestycji prorozwojowych (wynikających ze strategii rozwoju)	niski poziom wydatków inwestycyjnych	brak wykwalifikowanej siły roboczej	regulacje prawne i biurokracja	ograniczony dostęp do kapitału (np. fundusze UE, PPP)	wysoki poziom konkurencji na rynkach kluczowych dla obszaru branż	współpraca przedsiębiorca – jednostka naukowa	bariery administracyjne	wysokie koszty funkcjonowania	brak dostępnych terenów inwestycyjnych w tym, brak wolnych terenów należących do
3	1	2	1	1	2	8	11	5	3	1	4	3	3
Inne:													
Położenie gminy z dala od głównych węzłów komunikacyjnych województwa.													

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z gmin Aglomeracji Opolskiej

Aglomeracja Opolska na tle innych obszarów funkcjonalnych

– analiza porównawcza 2012-2015r.

W celu zobrazowania poziomu rozwoju gospodarczego Aglomeracji Opolskiej posłużono się narzędziem analitycznym bazującym na porównaniu AO z innymi obszarami funkcjonalnymi. W ślad za propozycją zawartą w *Programie Rozwoju Gospodarczego Aglomeracji Opolskiej do 2020 roku (PRG AO)*, do celów porównawczych wybrano Rzeszowski Obszar Funkcjonalny oraz Białostocki Obszar Funkcjonalny.

Ośrodki zostały wybrane po przeprowadzeniu analizy mierników sytuacji społeczno-gospodarczej wszystkich obszarów funkcjonalnych, których rdzeń stanowią stolice województw. Analiza porównawcza Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) wykazała, iż parametrami najbardziej zbliżonymi (ludność, powierzchnia ośrodków stanowiących rdzeń MOF, przedsiębiorczość, w tym liczba podmiotów gospodarczych, liczba zatrudnionych i bezrobotnych) do Aglomeracji Opolskiej charakteryzują się Rzeszowski Obszar Funkcjonalny (ROF) i Białostocki Obszar Funkcjonalny (BOF).

W niniejszej *Informacji* zawarto porównanie trzech wskazanych obszarów funkcjonalnych oraz odniesienie do wskaźników ogólnopolskich.

Potencjał demograficzny

Spośród analizowanych obszarów, Aglomerację Opolską zamieszkuje **najmniejsza liczba ludności**. Potencjał demograficzny AO spada, a na przestrzeni 11 lat **populacja obszaru zmalała aż o 4,88 %**. Tylko w ciągu 2 lat zanotowano spadek liczby mieszkańców na poziomie 2 845 osób. Sytuacji nie poprawia fakt **ujemnego salda migracji oraz ujemnego przyrostu naturalnego**. Zjawisko to należy ocenić negatywnie. Tendencja ta spowodowana jest drenażem ludności w wieku produkcyjnym do bliskich, silnych gospodarczo ośrodków oraz migracją zagraniczną. Aglomerację Opolską cechuje **mniejsza konkurencyjność stolicy obszaru względem dużych ośrodków miejskich** położonych wzdłuż autostrady A4 i linii kolejowej E 30 przebiegającej przez Opole w kierunku Krakowa.

Ponadto w większym stopniu niż w innych częściach kraju, na obniżenie wartości wskaźników wpływa **migracja zagraniczna ludzi w wieku produkcyjnym**, co bezpośrednio przekłada się na odnotowywaną niską dzietność.

Inaczej sytuacja wygląda w pozostałych obszarach poddanych monitoringowi. Notują one stały wzrost liczby mieszkańców. Osiągane wartości wskaźników plasują Białostocki oraz Rzeszowski Obszar Funkcjonalny znacznie powyżej średniej krajowej, co może świadczyć o ich rosnącej roli w regionie. Białostocki Obszar Funkcjonalny, w ciągu 3 lat zwiększył liczbę mieszkańców niespełna 3 tys.

osób, a Rzeszowski Obszar o 6,6 tys. Z jednej strony wynika to ze złej kondycji demograficznej Opolszczyzny, a z drugiej z ogromnego potencjału demograficznego miast wojewódzkich we wschodniej Polsce. Stanowią one również największe i bezkonkurencyjne centra życia, pracy i edukacji w swoich regionach. Tymczasem Opole, ze względu na położenie konkuruje z największymi i najbogatszymi ośrodkami w Polsce. Teren AO może być atrakcyjną alternatywą do zamieszkania dla tej części kadry, która chce odetchnąć od zgiełku dużych metropolii- ważnym atutem tutaj są dobre skomunikowanie oraz atrakcyjna infrastruktura usług sportowo/ rekreacyjnych oraz ofert kultury wysokiej.

Tabela 5. Ludność zamieszkująca poszczególne aglomeracje w 2012, 2014 i 2015 r.

Agglomeracja	Liczba ludności [os.]			Wzrost/spadek liczby ludności w latach 2012-2015
	2012	2014	2015	
opolska	339 269	336 424	335 290	- 2 845
rzeszowska	354 331	359 336	360 975	6 644
białostocka	411 531	413 319	414 463	2 932

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 6. Ludność zamieszkująca poszczególne aglomeracje w przeliczeniu na 1 km² oraz zmiany w liczbie ludności na przestrzeni lat 2008 - 2015

Jednostka terytorialna	ludność na 1 km ²			zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców (w stosunku do roku poprzedniego)		
	2008	2012	2015	2008	2012	2015
	POLSKA	122	123	123	0,5	-0,1
WOJ. PODKARPACKIE	118	119	119	1,0	0,6	-0,72
Powiat rzeszowski	140	142	144	-14,5	5,5	4,53
m. Rzeszów ⁵	1864	1564	1589	24,5	11,0	4,16
WOJ. PODLASKIE	59	59	59	-1,0	-1,9	-2,62
Powiat białostocki	47	49	49	6,1	4,8	4,53
m. Białystok	2880	2888	2902	0,0	2,1	1,76
WOJ. OPOLSKIE	110	107	106	-3,9	-3,7	-4,87
Powiat krapkowicki	151	148	146	-6,6	-5,2	-3,89
Powiat opolski	85	84	84	-0,6	0,7	-1,16
m. Opole	1307	1259	1226	-4,3	-7,1	-5,41

⁵ Spadki wartości w liczbie ludności przypadającej na kilometr kwadratowy dla miasta Rzeszowa widoczne na przestrzeni lat 2008 i 2012 wynikają ze zmian terytorialnych. Miasto Rzeszów w analizowanym okresie powiększyło swój obszar aż o 25 km².

Tabela 7. Potencjał demograficzny Aglomeracji Opolskiej – analiza porównawcza (2015 r.)

Zmienna	Aglomeracja Opolska	Rzeszowski Obszar Funkcjonalny	Białostocki Obszar Funkcjonalny	Polska
liczba ludności	335 290	360 975	414 463	38 437 239
wzrost/spadek ludności w latach 2014-2015	- 0,34%	0,46%	0,28%	- 0,11%
Współczynnik przyrostu naturalnego /1000 os.	- 1,0	1,8	1,2	-0,7
saldo migracji	-356	1295	489	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potencjał gospodarczy

Liczba ludności w wieku produkcyjnym na terenie AO ma bardzo wysoki wskaźnik (64,16%)⁶. Jest to bardzo istotny sygnał, ponieważ od wielkości tej grupy zależna jest potencjalna wielkość zasobów pracy, a od nich rozmiary zatrudnienia na całym obszarze. Wartość wskaźnika na przestrzeni 2014 i 2015 roku spadła, niemniej nadal pozwala zachować najwyższą pozycję Aglomeracji Opolskiej.

W porównaniu z BOF i ROF Aglomerację Opolską charakteryzuje najwyższa liczba pomiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (1 166,8) oraz stale malejący, niższy udział bezrobotnych mieszkańców w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (4,89). Wartość tego wskaźnika jest niższa niż średnia dla całego kraju (6,51) oraz dla obu obszarów funkcjonalnych (wartość powyżej 7). Oba czynniki korzystnie oddziałują na lokalną gospodarkę. W sposób bezpośredni wiąże się to również z **utrzymującym się niskim poziomem bezrobocia.**

Obniżenie poziomu bezrobocia w AO na przestrzeni ostatnich lat z jednej strony związane jest ze zmniejszeniem liczby mieszkańców, a z drugiej strony rosnącym potencjałem lokalnej gospodarki, która jest w stanie absorbować dostępne na rynku zasoby ludzkie. Powstaje zatem wyzwanie dla podmiotów przyciągnięcia pracowników, w tym specjalistów spoza Aglomeracji Opolskiej, tak aby Aglomeracja w przyszłości nie stanęła na granicy problemu z dostępnością kadr, które mogłyby podjąć zatrudnienie w nowopowstających podmiotach gospodarczych, w tym zakładach produkcyjnych.

Ważną funkcję wspierającą powinny w tym zakresie pełnić samorządy. Poprzez rozwój gminnej infrastruktury społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, rekreacyjnej czy kulturalnej powinien zostać utworzony wachlarz ofert „pozapłacowych” które mogą stanowić ważny atut dla potencjalnego pracownika stojącego przed wyborem miejsca pracy i zamieszkania.

⁶ Wskaźnik dla całego kraju wynosi 62,97%.

Istotnym czynnikiem obniżającym poziom bezrobocia jest stosowanie przez urzędy pracy z obszaru AO skutecznych metod poszukiwania pracy oraz elastyczność bezrobotnych i absolwentów szkół i uczelni w zakresie swojej kariery zawodowej. Równie ważnym czynnikiem jest wysoki poziom rejestracji nowych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON.

Tabela 8. Analiza porównawcza w obszarze: Zasoby pracy (2012 i 2015 r.)

Aglomeracja	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)		
	2012	2015	2012	2014	2015
rzeszowska	974,5	1 092,7	8,68	8,40	7,86
opolska	1 128,6	1 166,8	6,29	5,50	4,89
białostocka	1 041,6	1 088,3	8,60	7,88	7,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W porównaniu z rokiem poprzednim zaprzestano kontroli wartości wskaźnika: pracujący na 100 os. w wieku produkcyjnym, gdyż definicja os. pracujących, które zostały ujęte w kategorii jest bardzo wąska i nie zawiera osób prowadzących / zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach (do 9 pracowników), prowadzących działalność rolną/ pracujących w gospodarstwach rolnych. Brak kluczowych dla gospodarki Aglomeracji Opolskiej mikro podmiotów oraz obszarów, w których pracują mieszkańcy nie pozwala na stworzenie wiarygodnego obrazu rozwoju gospodarczego. Przykładowo, w gminie Lewin Brzeski czy Popielów niespełna kilka procent osób stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym, którzy mieszczą się w kategorii „pracujących”.

Aglomeracja Opolska, w analizie porównawczej w zakresie potencjałów gospodarczych i zasobów pracy wypada bardzo dobrze. Charakteryzuje się **wysokim potencjałem ludzkim oraz rosnącym poziomem zarobków**. Białostocki Obszar Funkcjonalny i Rzeszowski Obszar Funkcjonalny cechuje znacznie wyższy poziom bezrobocia aniżeli w Aglomeracji Opolskiej. Należy jednak pamiętać, że wzmocnienie i stabilizacja lokalnego rynku pracy stanowi kluczową kwestię dla dalszego rozwoju gospodarczego. W ostatnich latach wskaźnik bezrobocia dla Aglomeracji Opolskiej oraz badanych obszarów funkcjonalnych spada i nadal utrzymuje się poniżej średniej krajowej (Polska: 6,51%)⁷.

Dobłą informacją jest również **wzrost poziomu wynagradzania na terenie AO**. Buduje to przewagę konkurencyjną obszaru przede wszystkim w stosunku do dużych ośrodków miejskich położonych w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji. Dane na ten temat zawarto w tabeli nr 10. Poziom

⁷ Liczba bezrobotnych wśród liczby osób w wieku produkcyjnym

wynagrodzenia we wszystkich obszarach nieznacznie rośnie. Zarobki we wszystkich aglomeracjach plasują się poniżej średniej dla kraju. Szczególnie trudną sytuację obserwuje się w Białostockim Obszarze Funkcjonalnym, gdzie średnia płaca wynosi 86,5 % średniej krajowej.

Tabela 9. Rynek pracy – analiza porównawcza

Zmienna	Aglomeracja Opolska			Rzeszowski Obszar Funkcjonalny			Białostocki Obszar Funkcjonalny			Polska	
	2012	2014	2015	2012	2014	2015	2012	2014	2015	2012	2015
Liczba pracujących ⁸	86668	91537	91316	109248	112089	112327	96221	98030	98 607	8589779	8935102
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	65,4	64,80	64,16	63,0	63,50	63,03	64,9	64,41	63,79	63,4	62,45
Udział pracujących w obszarze w liczbie pracujących ogółem w kraju [%]	1,0	1,03	1,03	1,3	1,26	1,26	1,1	1,11	1,11	100	100
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produk. [%]	6,2	6,48	4,89	9,7	9,0	7,18	9,1	9,15	7,86	8,8	6,51
Liczba bezrobotnych	13873	11982	10514	20719	19174	17894	24347	20991	19500	2157883	1563339

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 10. Wynagrodzenia

Zmienna	Aglomeracja Opolska			Rzeszowski Obszar Funkcjonalny			Białostocki Obszar Funkcjonalny		
	2012	2014	2015	2012	2014	2015	2012	2014	2015
Średnia wysokość wynagrodzeń brutto	3479,95	3781,91	3928,35	3319,96	3643,95	3782,86	3251,72	3467,04	3591,70
Poziom wynagrodzeń w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100%)	92,9	94,4	94,6	88,7	91,0	91,1	86,9	86,6	86,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Aglomerację Opolską cechuje **wysoki wskaźnik przedsiębiorczości**. Na tle porównywanych obszarów funkcjonalnych oraz wskaźników dla całego kraju Aglomeracja Opolska wykazuje się bardzo **wysokim udziałem podmiotów gospodarki narodowej z sektora mikro i małych przedsiębiorstw w łącznej liczbie przedsiębiorstw**. Mikroprzedsiębiorstwa budują potencjał gospodarczy AO (95,8%

⁸ Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

wszystkich podmiotów). Stałe i mocne stymulowanie lokalnej przedsiębiorczości, pomoże w zatrzymaniu ludzi młodych planujących swoją karierę w większych ośrodkach lub za granicą. Ważne jest jednak dalsze pogłębianie i odświeżenie rynku lokalnego m.in. poprzez zwiększenie liczby dużych i średnich przedsiębiorstw i pozyskiwanie inwestorów do stref inwestycyjnych.

Na podstawie analizowanych wskaźników można stwierdzić, że **Aglomeracja Opolska dobrze wykorzystuje możliwości gospodarcze**, mimo posiadania ograniczeń społecznych i infrastrukturalnych w porównaniu z obszarami funkcjonalnymi największych miast.⁹

Tabela 11. Potencjał gospodarczy Aglomeracji Opolskiej: Podmioty gospodarki narodowej wg liczby pracujących

Zmienna	Aglomeracja Opolska		Rzeszowski Obszar Funkcjonalny		Białostocki Obszar Funkcjonalny		Polska
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2015
Udział podmiotów w ogólnej liczbie podmiotów na danym obszarze wg liczby pracujących							
0 - 9	95,75%	95,8%	95,74%	95,8%	96,23%	96,3%	95,7%
10 - 49	3,58%	3,4%	3,45%	3,3%	3,01%	2,9%	3,5%
50 - 249	0,75%	0,7%	0,84%	0,8%	0,77%	0,7%	0,7%
250 - 999	0,08%	0,1%	0,12%	0,1%	0,11%	0,1%	0,1%
1000 i więcej	0,02%	0,02%	0,03%	0,03%	0,02%	0,02%	0,02%
Liczba podmiotów wg liczby pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców							
Przedsiębiorstwa zatrudniające 0 – 9 pracujących na 1 000 mieszkańców	111,06	112,16	101,66	104,25	103,23	104,05	104,16
Przedsiębiorstwa zatrudniające 10 – 49 pracujących na 1 000 mieszkańców	3,98	3,98	3,50	3,54	3,11	3,08	3,83
Przedsiębiorstwa zatrudniające 50 – 249 pracujących na 1 000 mieszkańców	0,83	0,82	0,86	0,83	0,79	0,78	0,76
Przedsiębiorstwa zatrudniające 250 – 999 pracujących na 1 000 mieszkańców	0,10	0,10	0,13	0,13	0,11	0,11	0,10
Przedsiębiorstwa zatrudniające 1 000 i więcej pracujących na 1 000 mieszkańców	0,02	0,00	0,03	0,00	0,02	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁹ Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014-2020. S. 37.

Sytuację Aglomeracji Opolskiej należy uznać za dobrą, choć wymagającą dalszych, wzmożonych działań prorozwojowych w niektórych obszarach. Należy również pamiętać, że analiza porównawcza pokazuje Aglomerację Opolską na tle obszarów funkcjonalnych o podobnych cechach społeczno – gospodarczych. Inne ośrodki funkcjonalne uzyskują znacznie wyższe wartości mierzonych wskaźników i to one podwyższają średnią krajową. Sytuacja, w której obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego osiąga wskaźniki poniżej średniej krajowej powinna skłaniać i motywować do dalszej pracy nad rozwojem gospodarczym.

Wybrane dane statystyczne dotyczące Aglomeracji Opolskiej w rozbiciu na gminy

Poniżej zamieszczone zostały tabele, w których wskazano wybrane wskaźniki społeczno – gospodarcze w rozbiciu na poszczególne gminy Aglomeracji Opolskiej. Wartości uzyskane przez poszczególne JST można porównać z sytuacją w Aglomeracji Opolskiej oraz poziomem wskaźników ogólnopolskich. Pod każdą z tabel zostały zaprezentowane najważniejsze wnioski.

Tabela 12. Wskaźniki obrazujące potencjał demograficzny Aglomeracji Opolskiej

wskaźnik	liczba ludności			saldo migracji wewnętrznych			Współczynnik przyrostu naturalnego		
	rok	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014
POLSKA	38495659	38478602	38437239	0	0	0	-0,5	0,0	-0,7
Lewin Brzeski	13498	13389	13 299	-79	-113	-14	-2,3	0,7	-4,0
Gogolin	12464	12442	12 436	32	17	74	-0,2	0,2	-2,3
Krapkowice	23326	23252	23 148	-141	-87	-61	-2,1	0,3	-1,0
Strzeleczy	7508	7468	7 425	-4	-26	-8	-4,1	-0,8	-2,0
Walce	5602	5580	5 550	-3	-11	1	-2,0	-2,9	-3,8
Zdzieszowice	16213	16108	16 040	-125	-60	-61	2,1	-1,1	-1,1
Chrzastowice	6780	6752	6 816	39	30	38	0,6	-4,0	-0,7
Dąbrowa	9597	9590	9 632	36	27	32	1,4	0,0	2,5
Dobrzeń Wielki	14517	14580	14 552	54	23	69	1,2	2,5	3,4
Komprachcice	11092	11093	11 111	27	26	86	0,2	0,3	-1,4
Łubniany	9640	9723	9 695	35	79	16	0,1	1,2	-2,4
Murów	5541	5546	5 504	-5	-10	-12	-3,6	-1,4	-5,3

Niemodlin	13480	13459	13 417	-58	-50	1	-3,6	0,7	-3,1
Ozimek	19988	19885	19 786	-88	-97	-49	-1,1	-0,4	-0,3
Popielów	8156	8126	8 086	-42	-3	-17	-1,3	-2,0	-4,5
Prószków	9818	9850	9 823	2	53	33	-0,4	0,0	-0,5
Tarnów Opolski	9676	9645	9 592	-27	-21	-7	1,3	-0,2	-1,5
Tułowice	5245	5254	5 257	-36	-31	-19	-0,8	3,4	2,5
Turawa	9687	9700	9 777	47	58	94	0,1	-1,1	-0,3
Izbicko	5424	5408	5 413	1	-14	2	1,3	-0,2	0,4
m. Opole	120146	119574	118 931	-288	-128	10	-1,8	-0,1	-0,6
SUMA/ AO	337398	336424	335 290	-623	-338	-208	-0,8	-0,9	-1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wnioski płynące z tabeli nr 12.

- Liczba mieszkańców Aglomeracji Opolskiej regularnie spada i w 2015 roku wyniosła 335 290 osób.
- Pomimo tendencji spadkowej, w okresie sprawozdawczym sześć gmin zanotowało nieznaczny wzrost liczby ludności. W głównej mierze są to gminy sąsiadujące z rdzeniem miejskim – Opolem.
- Saldo migracji wewnętrznych jednoznacznie wskazuje na odpływ mieszkańców z gmin miejskich i miejsko - wiejskich (poza Gogolinem i Prószkowem) do miejscowości w gminach wiejskich – satelit Opola.
- Współczynnik przyrostu naturalnego dla Aglomeracji Opolskiej wynosi – 1 i jest o 0,3 niższy niż wskaźnik dla kraju.
- Współczynnik przyrostu naturalnego w czterech z sześciu gmin, w których notuje się wzrost liczby ludności jest dodatni. Najwyższy wskaźnik jest w Dobrzeniu Wielkim, Tułowicach oraz w Dąbrowie.

Tabela 13. procent ludności według ekonomicznych grup wieku (analiza 2013-2015)

wskaźnik	ludność w wieku przedprodukcyjnym			ludność w wieku produkcyjnym			ludność w wieku poprodukcyjnym			
	rok	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
POLSKA		18,2	18,0	18	63,4	63,0	62,45	18,4	19,0	19,60
Lewin Brzeski		19,0	18,6	17,9	64,7	64,4	64,54	16,3	17,0	17,60
Gogolin		16,1	16,1	16,1	66,3	66,2	65,82	17,6	17,7	18,06
Krapkowice		15,5	15,5	15,2	65,2	64,2	63,66	19,3	20,3	21,12
Strzeleczyki		16,2	15,8	15,6	65,8	65,9	65,95	18,0	18,3	18,45
Walce		15,9	15,6	15,6	65,5	65,6	65,60	18,6	18,8	18,76
Zdzieszowice		16,5	16,2	15,9	67,1	66,3	65,79	16,4	17,5	18,35
Chrzastowice		15,8	15,6	15,7	65,8	66,0	65,48	18,3	18,4	18,79
Dąbrowa		16,8	16,7	16,6	66,4	66,2	66,08	16,8	17,1	17,29
Dobrzeń Wielki		16,2	16,2	16,2	67,6	67,1	66,73	16,3	16,7	17,11
Komprachcice		15,3	15,3	15,3	66,8	66,2	65,76	17,9	18,5	18,97
Łubniany		16,5	16,3	16,3	66,2	66,1	65,67	17,3	17,5	18,00
Murów		14,9	14,6	14,3	66,0	65,8	65,35	19,1	19,7	20,31
Niemodlin		18,2	18,0	17,8	65,5	64,9	64,34	16,3	17,2	17,86
Ozimek		14,5	14,5	14,5	68,0	67,2	66,54	17,5	18,3	19,00
Popielów		15,9	15,8	15,5	65,4	64,9	64,56	18,7	19,4	19,95
Prószków		17,1	17,0	17,0	65,3	65,0	64,37	17,6	18,0	18,63
Tarnów Opolski		16,8	16,5	16,2	66,2	66,1	66,12	17,0	17,4	17,68

Tułowice	18,1	18,1	17,8	65,8	65,0	64,20	16,1	16,8	18,03
Turawa	16,1	15,9	15,9	65,8	65,4	65,22	18,1	18,7	18,86
Izbicko	16,7	16,5	16,9	65,9	65,6	65,01	17,4	17,8	18,10
m. Opole	14,8	14,8	15,0	64,0	63,1	62,03	21,2	22,1	22,95
			15,7			64,16			20,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- a) Piramida wieku opracowana na podstawie ekonomicznych grup wieku pokazuje, że struktura wieku w Aglomeracji wypada mniej korzystnie aniżeli struktura wieku dla całego kraju. Maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, a rośnie liczba osób po 60 /65 roku życia. Brak zastępowalności pokoleń w przypadku pracowników będzie bardzo widoczny i odczuwalny już w najbliższych latach.
- b) Liczba mieszkańców Aglomeracji Opolskiej w wieku produkcyjnym jest o 2 punkty procentowe większa aniżeli średnia dla całego kraju
- c) Najtrudniejsza sytuacja widoczna jest w gminie Murów oraz Mieście Opolu, w których liczba osób wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przedstawia najbardziej niekorzystne konstelacje.¹⁰
- d) Znaczące i postępujące starzenie się społeczeństwa widać w gminie Krapkowice oraz w Opolu.
- e) Najkorzystniejsza struktura wieku obserwowana jest w gminach Lewin Brzeski, Niemodlin oraz Tułowice.

¹⁰ W kraju liczba osób w wieku przedprodukcyjnym stanowi niemal 18%, a w wieku poprodukcyjnym 19,6%.

Tabela 14. Wskaźniki obrazujące potencjał gospodarczy Aglomeracji Opolskiej

wskaźnik	liczba podmiotów gospodarczych			nowe podmioty gospodarcze w REGON			
	rok	2013	2014	2015	2013	2014	2015
POLSKA		4070259	4119671	4 184 409	365487	357351	359 973
Lewin Brzeski		1301	1307	1 270	113	115	79
Gogolin		862	870	874	56	61	56
Krapkowice		2208	2190	2 184	147	127	132
Strzeleczyki		441	433	433	30	25	35
Walce		327	323	321	30	24	18
Zdzieszowice		1073	1064	1 070	69	89	77
Chrzastowice		620	639	655	42	47	51
Dąbrowa		918	942	924	92	76	57
Dobrzeń Wielki		1321	1327	1 355	104	99	101
Komprachcice		1114	1112	1 146	93	70	88
Łubniany		945	963	976	52	70	74
Murów		389	394	395	26	35	37
Niemodlin		1478	1464	1 477	106	92	104
Ozimek		1457	1438	1 436	121	109	92
Popielów		632	645	637	35	50	38
Prószków		860	875	902	71	58	67
Tarnów Opolski		705	721	708	64	63	41
Tułowice		500	501	502	38	39	35

Turawa	905	913	916	52	62	60
Izbicko	373	379	387	27	22	26
m. Opole	20426	20521	20 686	1438	1316	1 328
SUMA/ AO	38855	39021	39 254	2806	2649	2 596

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 15. Wskaźniki dla gmin Aglomeracji Opolskiej dot. bezrobocia

wskaźnik	bezrobocie rejestrowe			pracujący			wyrejestrowane z rejestru regon podmioty gospodarki narodowej		
	rok	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014
POLSKA	2157883	1825180	1 563 339	8681877	8864415	8935102	269904	304687	292358
Lewin Brzeski	1067	805	637	1091	1121	1272	78	105	109
Gogolin	515	460	424	2709	2921	2901	40	58	58
Krapkowice	1044	930	822	8867	9525	9307	117	141	133
Strzeleczyki	304	289	290	606	601	585	21	31	30
Walce	157	150	150	462	591	597	24	26	23
Zdzieszowice	571	511	430	4355	4270	4267	57	96	65
Chrzastowice	190	173	182	755	741	746	42	37	39
Dąbrowa	384	391	320	777	793	765	48	53	80
Dobrzeń Wielki	426	346	336	4183	4321	4665	68	92	75
Komprachcice	372	336	310	673	678	660	59	71	59
Łubniany	291	256	240	1044	1107	1050	45	64	69
Murów	258	224	205	809	816	814	26	27	35

Niemodlin	1007	744	563	1938	1942	1954	77	99	90
Ozimek	919	752	627	4966	5135	4703	93	124	96
Popielów	392	290	249	517	482	543	38	38	54
Prószków	256	207	213	1269	1361	1377	48	49	50
Tarnów Opolski	338	273	262	1229	1247	1259	39	50	50
Tułowice	249	214	159	1062	932	937	24	31	32
Turawa	350	319	268	968	958	871	38	52	66
Izbicko	147	111	94	344	404	388	12	16	18
m. Opole	4885	4201	3 733	52057	51591	51655	1137	1164	1124
SUMA AO	14122	11982	10 514	90681	91537	91316	2131	2424	2355

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- a) Liczba bezrobotnych w Aglomeracji Opolskiej od początku monitorowania w ramach PRG AO spada. Jedynie w dwóch gminach odnotowano nieznaczny wzrost liczby bezrobotnych (Prószków oraz Chrząstowice). W pozostałych JST odnotowano istotny spadek liczby osób pozostających bez pracy.
- b) W porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczba pracujących. Największe zmiany dotyczą gmin Ozimek oraz Turawa.

Tabela 16. Wynagrodzenie w Aglomeracji Opolskiej

Jednostka terytorialna	ogółem				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
	zł	zł	zł	zł				
Powiat krapkowicki	3720,00	3881,81	4125,02	4183,01	99,3	100,1	103,0	100,8
Powiat opolski	2948,63	3022,58	3210,87	3376,90	78,7	78,0	80,2	81,35
Powiat m. Opole	3771,22	3872,66	4009,85	4225,15	100,7	99,9	100,1	101,8
Średnia	3479,95	3592,35	3781,91	3928,35	92,9	92,7	94,4	94,64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- Średnie miesięczne wynagrodzenie w Aglomeracji Opolskiej wzrasta z roku na rok o ok. 150 zł brutto.
- Najniższe wynagrodzenie od lat utrzymuje się w gminach powiatu opolskiego i plasuje się o prawie 20% poniżej średniej dla kraju
- Średnie wynagrodzenie w Aglomeracji Opolskiej systematycznie rośnie, ale nadal jest niższe niż przeciętne wynagrodzenie w kraju o ok. 5 punktów procentowych.
- W gminach powiatu krapkowickiego oraz w mieście Opolu średnie wynagrodzenie jest nieznacznie wyższe aniżeli średnia krajowa.

Materiał sporządziła: Aleksandra Tyła, Dział Monitorowania, Ewaluacji i Realizacji Projektów

Materiał weryfikowała i zatwierdziła : Bernadeta Lisson – Pastwa, Kierownik Działu Monitorowania, Ewaluacji i Realizacji Projektów

Spis tabel

Tabe.1 Wskaźniki dot. rozwoju Aglomeracji Opolskiej wraz z trendami i siłami	4
Tabela 2. Udział przedsiębiorstw wg. wielkości w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. Gminy osiągające najwyższe wartości w ramach poszczególnych kategorii.	7
Tabela 3. Liczba przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.....	7
Tabela 4. Wysokość budżetów gmin Aglomeracji Opolskiej oraz wybrane składowe.	12
Tabela 5. Wartości wybranych wskaźników budżetowych.....	13
Tabela 6. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród gmin Aglomeracji Opolskiej	15
Tabela 7. Potencjał demograficzny Aglomeracji Opolskiej – analiza porównawcza (2015 r.)	18
Tabela 8. Analiza porównawcza w obszarze: Zasoby pracy (2012 i 2015 r.)	19
Tabela 9. Rynek pracy – analiza porównawcza	20
Tabela 10. Wynagrodzenia.....	20
Tabela 11. Potencjał gospodarczy Aglomeracji Opolskiej: Podmioty gospodarki narodowej wg liczby pracujących.....	21
Tabela 12. Wskaźniki obrazujące potencjał demograficzny Aglomeracji Opolskiej.....	23
Tabela 13. procent ludności według ekonomicznych grup wieku (analiza 2013-2015)	25
Tabela 14. Wskaźniki obrazujące potencjał gospodarczy Aglomeracji Opolskiej	27
Tabela 15. Wskaźniki dla gmin Aglomeracji Opolskiej dot. bezrobocia.....	28
Tabela 16. Wynagrodzenie w Aglomeracji Opolskiej	30